

Gemeente door rechter teruggefloten na aanbesteding maaimachines

Larens bedrijf Almat wint kort geding tegen gemeente Raalte over aanbesteding maaimachines

Een aanbesteding met als inzet één kooimaaiër en twee cirkelmaaiërs. Nadat de gemeente Raalte de opdracht gunde aan een onderneming die niet aan de milieueisen voldeed, spande het Larense machinebedrijf Almat een kort geding aan. Resultaat: de gemeente beet in het stof en een deel van de gunning ging alsnog naar Almat.

Auteur: Guus van Rijswijk

5 min. leestijd

JURIDISCH

**‘Of het nu gaat om maai-
machines of computers, de
beoordeling moet wel
gedegen en kritisch
gebeuren. Anders stapt
zoals in dit geval een partij
naar de rechter en ben je
verder van huis’**

op. Wij hebben ervoor gekozen om wel een zaak aan te spannen.’

Gelijkheids- en transparantiebeginsel

Wat was het geval? In 2016 kondigde de gemeente Raalte de openbare aanbesteding ‘Kooi- en cirkelmaaimachines gemeente Raalte’ aan, een aanbesteding opgebouwd uit een aantal kooi- en cirkelmaaiers met als gunningcriterium de ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’. In het programma van eisen was opgenomen dat de uitstoot van de machines aan de huidige wet- en regelgeving moest voldoen. Daar voegde de gemeente aan toe: ‘Indien de huidige wet- en regelgeving stage 3B of Tier IV voorschrijft, is dit voldoende.’ Groot was de verbazing bij Almat Laren toen een concurrent die zich had ingeschreven met machines met de hogere uitstoot van een stage 3A-motor de aanbesteding won. De uitstoot van de euronorm stage 3A is namelijk gekoppeld aan een soepelere milieunorm dan de geëiste stage 3B uit het bestek. Door de inschrijving van een partij te accepteren die niet voldeed aan de besteisen, handelde de gemeente in strijd met het gelijkheids- en transparantiebeginsel, zo oordeelde de rechter. De door de gemeente voorgenomen gunning kon dan ook niet in stand blijven.

Knuppel in het hoenderhok

Volgens aanbestedingsjuriste Mascha Semmekrot van Publiq aanbestedingsjuristen staat deze zaak niet op zichzelf. ‘Het komt vaker voor dat de rechter verklaart dat een aanbesteding onrechtmatig is verlopen. De gemeente moet alle inschrijvingen

Het komt vaker voor: een bedrijf schrijft zich in voor een aanbesteding, voldoet aan alle gestelde eisen en toch wordt de opdracht gegund aan een ander die niet aan de eisen voldoet. Almat Laren liet het er niet bij zitten. Het bedrijf schreef zich in om de kooimaaiers voor de sportvelden in Raalte en een tweetal cirkelmaaiers te leveren. Directeur Gerko Roekevisch legt uit: ‘Het was voor ons een principezaak. Het ging om machines van rond de 75.000 euro per stuk. Als offerende partij moet je bij een aanbesteding veel energie, tijd en geld steken in het voortraject. De machine moet aan allerlei voorwaarden voldoen, maar ook de offerte is aan allerlei regels en voorwaarden gebonden. Je moet je aanbieding in ordners aanleveren, op usb, met demo en begeleiding en je dient machines beschikbaar te stellen. Als vervolgens blijkt dat de gunning naar een partij gaat waarvan de aangeboden machine niet aan de voorwaarden en de eisen voldoet, kun je alleen nog bezwaar maken via een kort geding. De meeste aanbieders kiezen ervoor om dan af te haken; de advocaatkosten wegen doorgaans niet tegen de marge van een machine

Marjolein Veenma

gelijk beoordelen. Ik zie vaker dat de partij die de aanbesteding wint, niet voldoet aan de eisen in het bestek. In deze aanbesteding voldeed de als winnaar aangemerkte inschrijver niet aan een minimumeis. Voldoet een inschrijver niet aan alle minimumeisen, dan dient deze te worden uitgesloten van de aanbesteding.' Marjolein Veenma, specialist aanbestedingen voor gemeentelijke overheden, juicht de uitspraak toe. 'Ik vind het dapper dat Almat Laren de knuppel in het hoenderhok heeft gegoooid. Veel bedrijven voelen een drempel om potentiële klanten tegen de haren in te strijken. Een aanbesteding bevat spelregels die als doel hebben transparantie en eerlijkheid te garanderen. Het is daarbij vreemd om eerst eisen te stellen en vervolgens een opdracht te gunnen aan een bedrijf dat niet aan die eisen voldoet. Dat draagt niet bij aan het vertrouwen in de overheid.'

'Eigenlijk is het een blamage voor de gemeente. Bij iedere aanbesteding is aandacht het sleutelwoord'

Veenma gaat zelfs zover dat zij stelt dat de gemeente Almat Laren wel dankbaar mag zijn voor het aan de bel trekken.' Volgens Veenma weerhoudt cynisme bedrijven er soms van in te schrijven op een aanbesteding. 'Vaak hoor ik uitlatingen als "wat maakt het uit", "doorgestoken kaart", of "het is toch wel duidelijk wie de opdracht wint". Maar die aanbestedingsregels zijn er niet voor niets. Sinds er na de bouwfraude regels in het leven zijn geroepen, gaat het er veel eerlijker aan toe.' Toch hangt het volgens haar van de aanbesteding af wat de kwaliteit van de inschrijving is. 'Je kunt een aanbesteding vergelijken met een examen. De ingeleverde examens kun je naast elkaar leggen en aan de hand van objectieve criteria beoordelen. Daar komen scores uit, waarbij de beste hoort te winnen. Maar daarbij geldt wel dat iedereen het

spel eerlijk moet spelen. Als je dat doet, komt dit de dienstverlening ten goede.'

Oud bestek uit de kast

Volgens juriste Mascha Semmekrot is het voor gemeentelijke overheden niet altijd even gemakkelijk om een inschrijving te beoordelen. 'Deze uitspraak is zuur voor de gemeente Raalte. Maar ik zie vaak dat gemeentes moeite hebben met de beoordeling van een inschrijving. Het kan voor een gemeente lastig zijn om te controleren of aan alle eisen is voldaan. Of het nu gaat om maaimachines of computers, het moet wel gedegen en kritisch gebeuren. Anders stapt zoals in dit geval een partij naar de rechter en ben je verder van huis.' Volgens Semmekrot is de ene partij professioneler dan de andere bij het uitschrijven van aanbestedingen. 'Sommige partijen trekken een oud bestek uit de kast dat ze klakkeloos overnemen, ook al zijn de regels in de tussentijd veranderd. Andere beschikken over een team van deskundigen. Denk daarbij aan een aanbestedingsjurist en iemand die materiedeskundig is.' De financiële middelen kunnen daarbij cruciaal zijn, stelt ze. 'Een kleine gemeente heeft minder geld dan een ministerie. En het maakt verschil of het gaat om een brandweerauto of om een computer. Daarom vind ik het altijd fijn als er een materiedeskundige met me meekijkt. Ik kan geen specifieke technische eisen beoordelen, wel juridische.'

De relatie met de klant

Ook al heeft hij de zaak gewonnen – met als enig resultaat dat de voorgenomen gunning niet aan de eerste winnaar mag worden toegewezen –, toch overheerst de blijdschap niet bij Gerko Roekevisch: 'Ik had liever geen rechtszaak gehad.' Nadat de gemeente aan Almat liet weten dat het bedrijf met zijn inschrijving voor perceel 1 als tweede was geëindigd en voor perceel 2 als vierde, stelde Almat nadere vragen en uitte het bedrijf bezwaren tegen de voorgenomen gunning van beide percelen. De gemeente liet Almat per e-mail weten dat de winnende aanbieder aan de huidige wet- en regelgeving voldeed, 'en dat is voor deze machine de 3A norm. En daarmee voldoet volgens ons de machine aan de door ons gestelde eisen.' De gemeente stelde dan ook geen aanleiding te zien om de voorlopige gunningen te herzien. Roekevisch: 'De gemeente stelde als keiharde eis dat de machine motorisch aan stage 3B of Tier IV final voldoet. Als ze dan een machine goedkeuren die aan de lagere milieueis stage 3A voldoet, scheelt dit 8.000 euro in prijs. Die andere machine is lichter uitgevoerd en kost minder. Dus qua uitstoot en bouw is dat een heel ander verhaal.'

Correspondentie met de gemeente haalde vervolgens niets uit, vertelt Roekevisch. 'Als we inspraak wilden hebben, moesten we wel een kort geding aanspannen. De meeste bedrijven zullen hier niet voor kiezen. Enerzijds zit je met de kosten, anderzijds creëer je een nieuw probleem als je de zaak wint. Want hoe is vervolgens je relatie met de klant?' Hij zegt niets tegen de gemeente Raalte of de andere aanbieder te hebben, maar Roekevisch is toch blij dat hij de zaak heeft gewonnen. 'Wij hopen dat de gemeente Raalte op korte termijn openstaat voor een gesprek om hier samen uit te komen.' Inmiddels heeft dit gesprek plaatsgevonden en heeft Almat perceel 1 van de aanbesteding gegund gekregen: een Ransomes-kooimaaiër.

Handdoek in de ring

Hoewel de kans groot is dat alles op zijn pootjes terecht komt, noemt Marjolein Veenma de zaak op zijn zachtst gezegd geen reclame voor de gemeente. 'Bij iedere aanbesteding is aandacht het sleutelwoord. Als je aandacht besteedt aan het opstellen van de aanbesteding, krijg je ook betere antwoorden. Het lag in dit geval niet zozeer aan de kwalitatieve uitvraag, maar aan de beoordeling ervan. Normaal gesproken geldt: hoe beter de aanbesteding is opgesteld, hoe beter de antwoorden.' Desondanks denkt aanbestedingsspecialiste Veenma niet dat de zaak uiteindelijk de relatie tussen de gemeente en Almat in gevaar hoeft te brengen. Veenma: 'Deze zaak is slecht voor het vertrouwen in de overheid, maar het is goed dat de rechter de gemeente Raalte heeft teruggefloten. Veel partijen die zo'n aanbesteding verliezen, zouden ervoor gekozen hebben de handdoek in de ring te gooien. Het is goed dat Almat Laren dit niet heeft gedaan.'

De uitspraak van de rechtbank en de oorspronkelijke uitvraag van de gemeente zijn beide terug te vinden op de website van Stad + Groen.

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6519